

Bókamessa

FÖSTUDAGUR 22. NÓVEMBER 2019

Kynningar: Forlagið, Félag íslenskra bókaútgefenda, Bókabeitan

Páll Baldvin hefur skrifað mikið ritverk um síldarárin 1867-1969 og segir að konur og jafnvel börn hafi unnið erfiðisvinnu á þessum tíma. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Yfirgripsmikið tímamótaverk

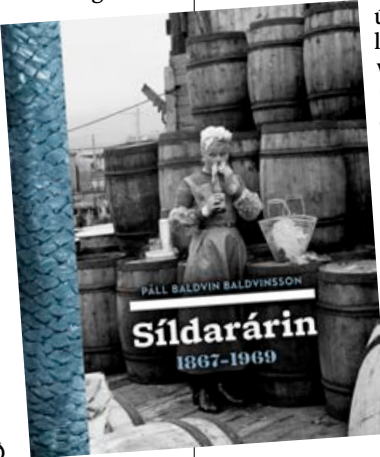
Páll Baldvin Baldvinsson hefur skrifað stórvirkið Síldarárin 1867-1969 þar sem farið er yfir síldarævintýrið í sögu þjóðarinnar í máli og myndum. Í þessari mögnuðu sögu er sjónum sérstaklega beint að síldarstúlkum, börnum, aflakóngum og ævintýramönnum. ➔2

Framhald af forsiðu →

Síldarárin 1867-1969 eftir Pál Baldvin Baldvinsson, bókmenntafræðing og menningarrýni, kemur út núna um helgina. Um er að ræða yfirgripsmikið tímamótaverk um þetta tímabil í sögu þjóðarinnar. Bókin er afrakstur áralangrar vinnu Páls við söfnun ljósmynda, endurminninga og annarra heimilda um síldarævintýrið í sögu íslensku þjóðarinnar.

„Ég hafði áhuga á að fjalla um síldarárin út frá persónulegri reynslu og lífi þess fólks sem vann við síldina, hvort sem það stóð á síldarplaninu að salta síld í tunnur eða sótti sjóinn að veiða silfur hafsins. Í bókinni eru meðal annars frásagnir karla og kvenna, úr öllum stéttum samfélagsins,“ segir Páll, en hann hefur áður skrifað metsöluþóknina Stríðsárin 1938-1945.

„Þegar ég skoðaði heimildir rakst ég óneitanlega á margar frásagnir af karlmönnum en mig langaði að skoða sögu síldarkvenna og barna sérstaklega. Þær unnu mikla erfiðisvinnu við að salta síldina og ráku um leið heimili. Mér fannst líka áhugavert að varpa ljósi á líf barna sem ólust upp þegar þessar ofsaveiðar stóðu yfir og hvaða áhrif það hafði á þau,“ segir Páll og bætir við að það hafi verið feikilega gaman að kynna sér þessa merki-

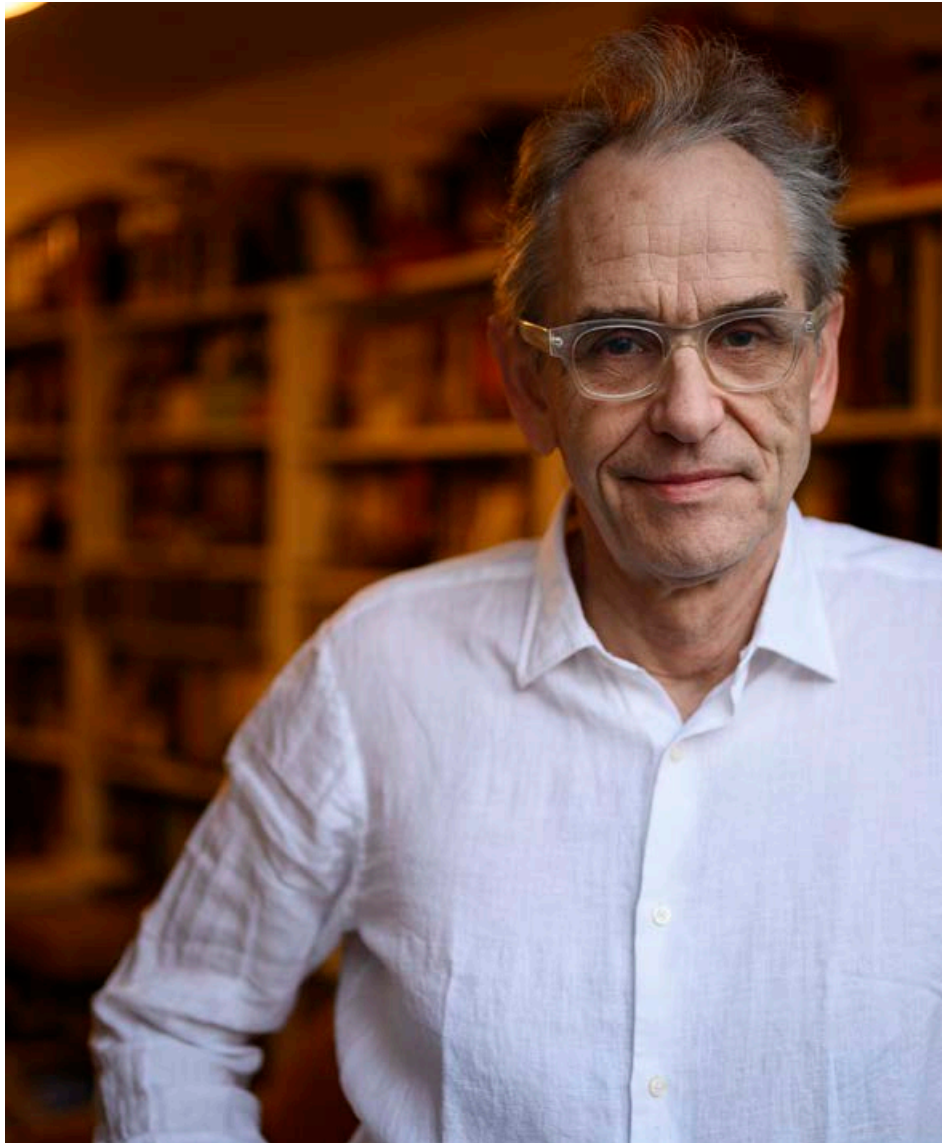
legu sögu sem hafði mikil áhrif á líf og efnahag þjóðarinnar. „Inn í þetta allt fléttast svo órlaga-saga auðkýfinga og hvernig fór fyrir þeim. Sumir þeirra voru ríkir einn daginn en öreigar þann næsta. Einnig segi ég frá skemmtilegum síldarspekúlöntum,“ nefnir Páll.

Elti síldina í gegnum Íslandssöguna

Hann leitaði heimilda bæði héraendis og erlendis og segist hafa elt síldina í gegnum Íslandssöguna. „Síldin átti sinn þátt í að

Ísland breyttist úr örsnauðu landi í tæknivætt velferðarríki. Ösennilegt er að lífskjör væru hér sem raun ber vitni ef hennar hefði ekki notið við,“ segir hann. Þetta ævintýralega skeið Íslandssögunnar hófst með síldveiðum Norðmanna undan Austurlandi á síðari hluta 19. aldar.

„Í fyrstu höfðum við Íslendingar hvorki skip, síldartunnur, salt né verksmiðjur til að vinna úr síldinni og bræða úr henni lýsi en það átti eftir að breytast. Sumir þéttbýlisstaðir breyttust úr kaupstöðum í útgerðarbæi, söltunarbryggjur risu víða um land og sömuleiðis stórvirkar síldarverksmiðjur. Á þeim tíma voru þetta stærstu verksmiðjur landsins og þótt víðar væri leitað. Á Siglufirði og Djúpavík voru reistar gríðarstórar og fullkomnar verksmiðjur sem voru starfræktar í nokkur ár en þegar síldin hvarf stóðu þær

Páll Baldvin leitaði heimilda bæði héraendis og erlendis og segist hafa elt síldina í gegnum Íslandssöguna.

tómar og eru nú orðnar rústir einar,“ bendir Páll á.

Síldin varð líka til þess að stórkostlegir fólksflutningar urðu landshorna á milli í hundrað ár, þar sem fólk fór tugum og jafnvel

hundruðum saman, frá suður- og suðvesturhorni landsins og austur á firði eða norður í land og settist þar að.

Bókin er prýdd fjölda mynda og hafa margar þeirra ekki áður sést

á prenti. „Ég leitaði að myndum hér heima og úti, á héraðssöfnum, borgarsöfnum og þjóðminjasöfnum og tengi þær saman við textann,“ segir Páll að lokum en Forlagið gefur bókina út.

Opinská saga á persónulegum nótum

Sæunn Kjartansdóttir sálgreinir skrifar um móður sína, líf hennar og samband þeirra í bókinni Óstýriláta mamma mín ... og ég. Bókin er opinská, en það tók Sæunni 12 ár að koma henni frá sér.

Hugmyndin að því að skrifa um mömmu mína kviknaði í dánarferli hennar. Hún lést með óvenjulegum hætti og í framhaldinu þurfti ég að vinna mig út úr þeirri lífsreynslu. Ég byrjaði að skrifa fyrir sjálfa mig og það stóð ekki til að gefa það efni út enda fannst mér ég lengi vel svo hörð við mömmu og koma sjálf svo illa út að ég gæti ekki sýnt þetta nokkrum manni. Tilgangurinn var fyrst og fremst að fara í gegnum tilfinningar mínar og reyna að skilja dauða mömmu út frá lífi hennar, hvernig þessi 85 ár sem hún lifði leiddu til þeirra 45 daga sem það tók hana að deyja. Mamma var óvenjuleg manneskja, hún lifði og dó á sínum forsendum og eftir sínu höfði. Hún var mjög opinská með ákvörðun sína og síðustu dagarnir hennar voru ekki líkir neinu sem ég hef kynnst,“ segir Sæunn, sem er sálgreinir og notar reynslu sína og menntun til að skilja móður sína.

„Mamma var litrík og skemmtileg en hún var líka ófyrirsjáanleg og erfið. Hún tók oft ákvarðanir sem komu okkur dætrum hennar úr jafnvægi, eins og til dæmis að fara frá okkur. Hún misnotaði áfengi og ég reyni að skilja ástæður þess. Ég er ekki þeirrar skoðunar að um sé að ræða líffræðilegan eða

meðfæddan sjúkdóm heldur leita ég skýringa í lífsreynslu fólks á að það misnotar efni til að breyta skynjun sinni og líðan,“ segir hún.

Móðir Sæunnar var níunda í röð fimmtán systkina og það hafði að mati Sæunnar áhrif á mótun persónu hennar. „Það er erfið að setja sig í spor þeirra sem eignast svo mörg börn og líka þeirra sem eru í stórum systkinahópi. Við mamma vorum mjög nánar og ég skynjaði sterkt að þessi glæsilega og hæfileikaríka manneskja glímdi alla tíð við mikla höfnunartilfinningu sem ég rek til barnæsku hennar,“ segir Sæunn, sem áður hefur skrifað bækurnar Hvað gengur fólki til? Leit sálgreiningar að skilningi. Árin sem enginn man og Fyrstu 1000 dagarnir.

Sterkar tilfinningar

Þegar hún er spurð hvernig það hafi verið að opinbera líf sitt og tilfinningar með því að skrifa svona opinskáa bók segir hún það ekki hafa verið auðvelt. „Enda tók það mig tólf ár að koma bókinni frá mér. Auðvitað var það stór ákvörðun að birta þessi skrif en þegar öllu var á botninn hvolft fannst mér sagan áhugaverð.

Hvort sem ég vinn með einstaklinga eða foreldra og ung börn er ég alltaf að skoða áhrif barnæsk-

Sæunn Kjartansdóttir rithöfundur hefur skrifað áhugaverða bók um móður sína sem var lengi í vinnslu.

unna. Með sögu okkar mömmu langaði mig að setja fræðilegt efni í persónulegt samhengi,“ segir Sæunn. Hún segir að sem barn hafi hún oft skammast sín fyrir móður sína því að hún hafi verið svo öðruvísi en hún geri það ekki lengur.

„Ég var oft sár og reið út í

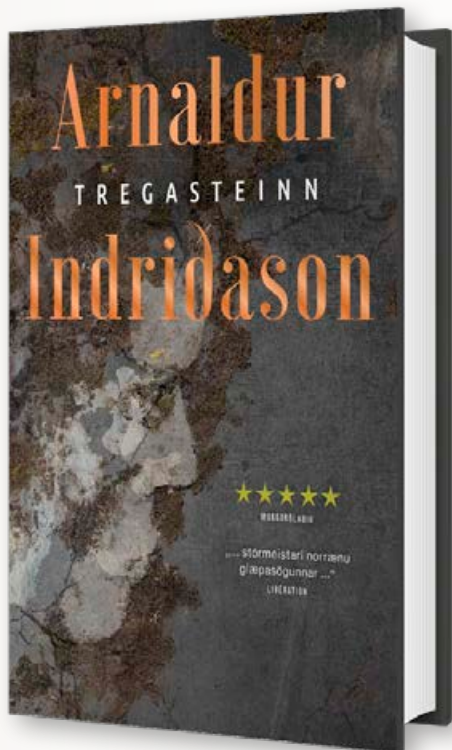
mömmu, en mér fannst líka undurvænt um hana og þeim tilfinningum fann ég sterkt fyrir þegar ég fór að rýna í og rifja upp söguna hennar.“

Bókin hefur vakið verðskuldaða athygli, enda er ekkert dregið undan. „Ég hef fengið rosalega

sterk viðbrögð, jafnvel frá blá-ókunnugu fólki, sem segir að eftir lesturinn skilji það sína eigin foreldra og sjálft sig betur. Ég geng mjög nærri mömmu í bókinni en líka sjálfri mér, öðruvísi hefði ekki haft neinn tilgang með að skrifa hana.“

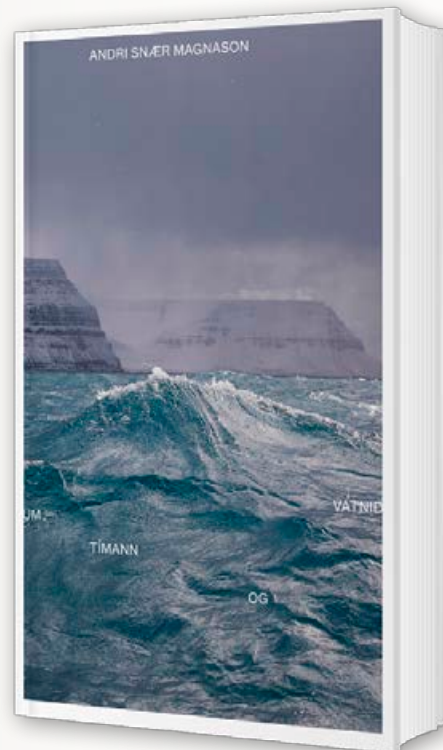
METSÖLULISTI EYMUNDSSON

13.11.19 – 19.11.19

1

Tregasteinn
Arnaldur Indriðason

2

Um tímann og vatnið
Andri Snær Magnason

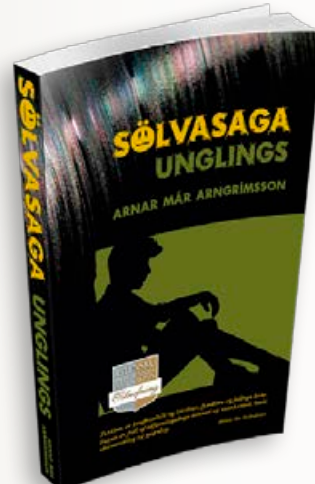
3

Þögn
Yrsa Sigurðardóttir

4

Tilfinningabyltingin
Auður Jónsdóttir

5

Sölvasaga unglings
Arnar Már Arngrímsson

6

Hnífur
Jo Nesbø

7

Þinn eigin tölvuleikur
Evar Þór Benediktsson

8

Vængjabytur vonarinnar
Margrét Dagmar Ericsdóttir

9

Orri óstöðvandi -
Hefnd glæponanna
Bjarni Fritzson

10

Leikskólalögin okkar
Ýmsir höfundar

AUSTURSTRÆTI • SKÓLAVÖRÐUSTÍG
LAUGAVEGI • AKUREYRI • VESTMANNAEYJUM

Austurstræti 18
Skólavörðustíg 11
Laugavegi 77
Hallarmúla 4
Álfabakka 16, Mjódd

Kringlunni norður
Kringlunni suður
Smáralind
Hafnarfirði - Strandgötu 31
Keflavík - Krossmóa 4

Akureyri - Hafnarstræti 91-93
Akranesi - Dalbraut 1
Ísafirði - Hafnarstræti 2
Vestmannaeyjum - Bárustíg 2
Húsavík - Garðarsbraut 9

Eymundsson

540 2000 | penninn@penninn.is | www.penninn.is | www.eymundsson.is

Vöruúrval mismunandi eftir verzlunum. Upplýsingar eru birtar með fyrirvara um villur og myndabrengl.

Íslendingar spenntastir fyrir spennusögum

Félag íslenskra bókaútgefanda lét fyrr á þessu ári framkvæma könnun á lestri og kaupum Íslendinga á bókum og hvers konar bækur væru vinsælastar auk annars. Bryndís Loftsdóttir segir að margt hafi komið sér á óvart.

Bryndís segir að í könnuninni megi finna margar áhuga-verðar upplýsingar. „Ég veit ekki til þess að áður hafi verið spurt hvað Íslendingar vilji helst lesa en niðurstaða könnunarinnar sýnir að yfirgnæfandi meirihluti lesenda sækir í spennusögur eða um 60 prósent. „Þetta sýnir styrkleika spennusögunnar sem hefur einmitt verið í mikilli þróun á liðnum árum. Til eru bóksalar sem greina spennusögur niður í allt að 20 mismunandi undirflokkar svo hér er engin jadarbókmenntagrein á ferð,“ segir hún. „Fólk mátti nefna fimm mismunandi bóka-flokkar sem það vildi lesa meira af og spennusögur komu þar sterkt fram hjá öllum hópum, óháð kyni og aldri. Þessi niðurstaða ætti að hjálpa þeim sem eru í vandræðum með jólagjafavalið, það eru yfirgnæfandi líkur á að spennusögur hitti í mark,“ segir Bryndís sem bendir á að í Bókatiðindunum sem

„Bókaunnendur þurfa að kynna sér þessa nýju höfunda því þetta eru meistaraframtíðarinnar.“

dreift var í hús í vikunni séu nítján nýjar, íslenskar spennusögur. „Að auki eru yfir þrjátíu þýddar glæpasögur svo úrvalið í þessum flokki er alveg glæpsamlega gott. Fyrir 30 árum, árið 1989, voru kynntar fimmtán glæpasögur í Bókatiðindunum og þar af aðeins tvær eftir íslenska höfunda. Alls voru 2.285 sem fengu senda könnunina og voru þeir 18 ára og eldri. Svarhlutfall var 56 prósent.

Heimsmet í lestri

Í könnuninni kemur glöggst fram að Íslendingar eru mikil bókaþjóð og halda enn heimsmetinu í

lestri. Bryndís segist frekar merkja aukinn lestur á liðnu ári. „Könnunin getur gefið útgefendum visbendingu um á hvaða bækur þeir ættu að leggja áherslu fyrir jölin,“ segir hún. „Rómantískar sögur voru til dæmis mjög vinsælar fyrir þrjátíu árum en þegar maður skoðar Bókatiðindi það ár voru mun fleiri ástarsögur gefnar út en spennusögur. Nú eru ástarsögur aftur að sækja í sig vedrið, en þær hafa, líkt og glæpasögurnar, þróast mikið á undanförunum árum og teygja sig nær fagurbókmenntum í gæðum.

Það er bara svo gott að setjast niður í friði og ró með nýja bók og leyfa höfundi að leiða sig inn í annan heim. Um leið er hægt að hvíla sig frá áreiti snjalltækja og óðlast frið frá flestum lífsins raunum,“ segir hún.

Meistaraframtíðarinnar

Bryndís segir að ný kynslóð

Bryndís starfar hjá Félagi íslenskra bókaútgefanda. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR

öflugra rithöfunda sé að spretta upp. „Bókaunnendur þurfa að kynna sér þessa nýju höfunda því þetta eru meistaraframtíðarinnar. Þetta ár hefur verið gríðarlega sterkt skáldverka- og ljóðabókaár

og auk þess metútgáfa skáldverka fyrir börn upp í tólf ára. Bókin verður áfram langvinsælasta jólagjöf þjóðarinnar og jólabókaflóðið í ár er sannkallað skáldverkastórflóð.“

Steinunn segir myndlist að mörgu leyti áþekkt starfi rithöfundarinnar.

Margt líkt með skrifum og myndlist

Mér hefur verið sagt að Sterkasta kona í heimi sé aðgengilegasta bókin mín. Aðgengilegri en Samfeðra og Raddir úr húsi loftskeytamannsins. Kannski er það rétt, segir rithöfundurinn og myndlistarkonan Steinunn G. Helgadóttir um sína þriðju skáldsögu sem kom nýverið út.

Steinunn segir sköpunarferlið hafa verið ánægjulegt.

„Það var alla vega gaman að „byggja“ þessa bók, reikna út burðarþol, smíða útskotsglugga með útsýni og setja svo inn þetta fólk, fólk mitt. Sterku konuna, Gunnhildi, sem montar sig aldrei af ofurkröftunum, sem er eftirsóttur líksnyrtir (því hún lætur allar sögur enda vel), sem er einstæð móðir, sem er söguhetjan í þessari bók. Og bróður hennar, sem ekki trúir lengur að mótmæli beri árangur en verður

engu að síður ófús foringi í samtíngslegum hópi aðgerðasinna auk viðskiptavina Gunnhildar sem hafa mikla þörf fyrir að tjá sig.“

Þá hefur Steinunn einnig starfað töluvert við myndlist sem hún segir að mörgu leyti áþekkt starfi rithöfundarinnar. „Ég finn ekki mikinn mun á að vera myndlistarmaður og rithöfundur. Þetta er alltaf spurning um að vinna vinnuna sína, hvernig sem þú

ert stemmd. Þú verður að trú á það sem þú ert með í höndunum og höfðinu og mátt aldrei láta aðra teyma þig út fyrir það sem þú vilt og getur staðið við. Og þegar upp er staðið þarftu svo auðvitað að gefa öllum skotleyfi á það sem þú skapar, því hvort sem þú gerir myndverk eða skrifar þá er verkið aldrei tilbúið fyrir en það mætir lesandanum (eða hlustandanum eða sýningargestinum). Þá fyrst hefst samtalið.“

Sigrún Elíasdóttir segir góðan boðskap mikilvægan í barnabókum.

Góður boðskapur er mikilvægur

Rithöfundurinn Sigrún Elíasdóttir gaf út sína fyrstu barnabók á dögunum sem ber heitið Leitinn að vorinu. Hún segir að börn séu á vissan hátt kröfuharðari lesendur en fullorðnir.

„Ég myndi segja að það væri að mörgu leyti erfiðara að skrifa fyrir börn. Mörg nútímabörn hafa frekar litla þolinmæði og gera kröfu um hraða byrjun og atburðarás í bókum. Ef athygli þeirra er er ekki gripin á fyrstu síðunum, snúa þau sér bara að einhverju öðru áhuga-verðara,“ segir Sigrún. „Það sama gildir um unga áheyrendur; það getur verið erfitt að halda athygli

þeirra með upplestri á bókum á meðan fullorðnir sitja yfirleitt kyrrir í sætunum sínum og grípa ekki fram í.“

Sonur Sigrúnar lagði henni lið við skrifin en hann er áhugasamur og fróður um kynjaverur af öllum toga. „Eldri sonur minn Ernir, sem er 13 ára, hefur alltaf verið mikill aðdáandi furðusagna, skrímsla, kynjaskapna og goðsögu-legra vera, kannski hann hafi erfitt það frá mér. Þær skepnur í bókinni

„Mér finnst líka mikilvægt að allir geti verið hetjur og hafi eitthvað til málanna að leggja við að leysa vandamál.“

sem ekki eru norrænar þjóðsagnaskepnur eru mestmegnis hannaðar af honum. Ef ég verð stopp í skrifum ræði ég iðulega við hann um hvað gæti gerst næst, hvaða veikleika skepna hafi svo hægt sé að sigra hana eða hvaða skýringu væri hægt að gefa á hinu eða þessu.“

Þá er boðskapur í barnabókum mikilvægur. „Í fjölskyldubókmenntum mætti alveg og ætti jafnvel að vera einhver góður boðskapur undir niðri, án þess þó að fara út í leiðinlegar predikanir. Ég fagna alltaf góðum undirtóni í bókum þegar ég les fyrir mín börn, það gefur aukna möguleika á góðum umræðum okkar á milli.

Í ímynduðum heimi eins og í Leitinni að vorinu er svo auðvelt að setja hlutina í annað samhengi en við höfum fyrir augunum alla daga og þannig er til dæmis hægt að benda á fáránleika óréttlætis eða misréttis. Mér finnst líka mikilvægt að allir geti verið hetjur og hafi eitthvað til málanna að leggja við að leysa vandamál. Enginn er fullkominn eða getur allt og það sem sumir telja galla á folki, geta líka verið helstu kostir þess.“

Enginn þarf að vera feiminn við höfunda

Bókamessan er vettvangur til að hitta skemmtilegasta fólk í heimi; það sem les bækur,“ segir Lára Aðalsteinsdóttir, verkefnastjóri Reykjavík Bókmenntaborg Unesco.

Reykjavík varð Bókmenntaborg Unesco árið 2011, sú fyrsta í heiminum sem ekki var enskumælandi. Þá voru aðeins fimm borgir heimsins bókmenntaborgir en í dag eru þær orðnar 39 um allan heim,“ útskýrir Lára um þann mikla heiður sem Reykjavík var sýnd því færri borgir komast að en vilja verða Bókmenntaborgir Unesco.

„Sem Bókmenntaborg Unesco gefur Reykjavík loford um að styðja við orðlist í borginni. Það gerum við með margvíslegum hætti og er Bókamessan stærsti viðburður ársins en við gerum líka margt fleira sem skilgreinir okkur Reykjavík í gegnum orðlist, eins og að rista orðlist í gangstéttar borgarinnar og voru línur Vilborgar Dagbjartsdóttur úr ljóðinu Vetur ristar á nýtt torg Steinbryggjunnar í miðbæ Reykjavíkur í september,“ upplýsir Lára.

Höfundar vilja hitta lesendur
Á Bókamessunni er rithöfundum landsins, útgefendum og lesendum stefnt á einn og sama staðinn í Hörpu.

„Þar fá lesendur tækifæri til að hitta sína uppáhaldsrithöfunda í návígi og börnin fá skemmtilega og metnaðarfulla dagskrá við sitt hæfi. Við verðum í þremur rýmum, einu fyrir börnin og tveimur fyrir-

Rithöfundar koma gagnert í Hörpu til að spjalla við lesendur sína og þykir vænt um að lesendur nálgist þá.

lestrarýmum sem verða full af þéttri og heillandi dagskrá báða messudagana,“ upplýsir Lára um dagskrána sem byggist á upplestrum, umræðum við höfunda og tófrandi stemningu.

„Það þarf enginn að vera feiminn eða hikandi við að ganga upp að sinum eftirlætisrithöfundum því þeir koma gagnert í Hörpu til að spjalla við lesendur sína og þykir beinlínis vænt um að lesendur nálgist þá. Rithöfundar eru eins og aðrir, fólk sem þykir gott að vera í góðum, mannlegum samskiptum og Bókamessan býður upp á það,“ segir Lára og útilokar ekki að lesendur geti haft veruleg áhrif á verk höfunda sinna.

„Það er aldrei að vita nema hægt verði að hafa bein áhrif á söguþráðinn í næstu bók Arnaldar eða Yrsu og í raun þyrftum við að skrá niður þær mörgu frábæru hugmyndir sem höfundar fá frá

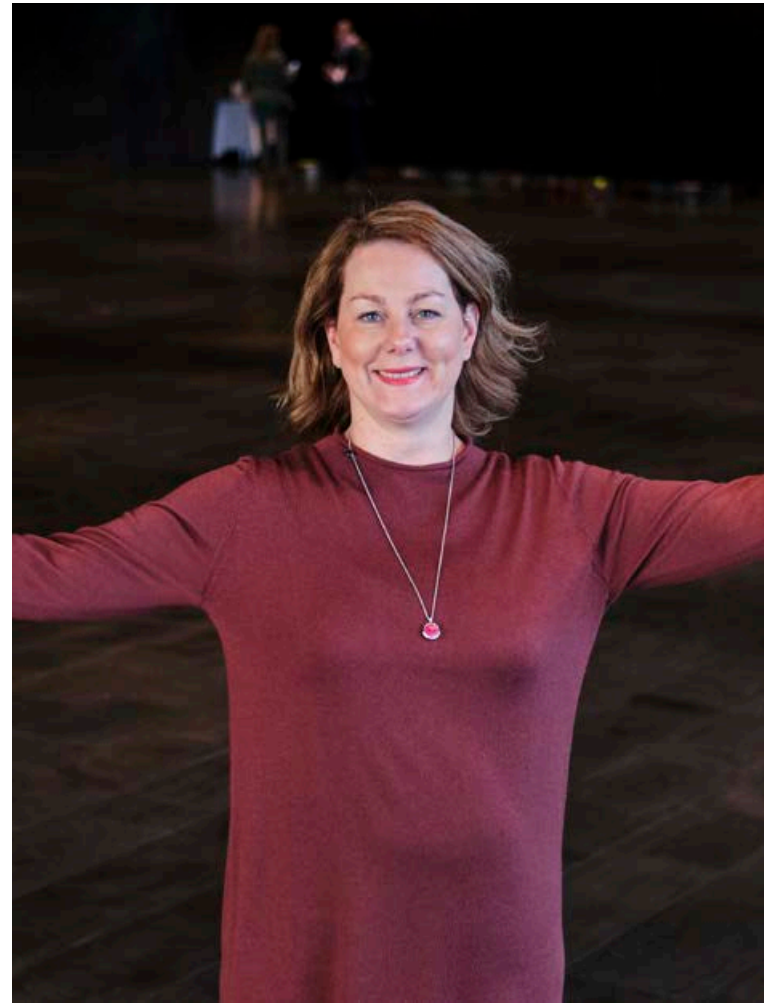
gestum bókamessunnar. Lesendum gefast líka fágætt tækifæri til að koma hugmyndum sínum á framfæri við útgefendur og má alveg geta sér til að út hafa komið bækur í kjölfar Bókamessunnar því gestir hennar leggja til svo margt skemmtilegt og gagnlegt og það er það sem gerir Bókamessuna svo sérstaka; þetta beina samband á milli útgefenda, rithöfunda og lesenda,“ segir Lára.

Frjó og kraftmikil ljóðskáld

Þeir sem eiga ekki heimangengt á Bókamessuna geta fengið smjörþefinn af henni í beinni útsendingu á Rás 1 á laugardaginn klukkan 15 og 16.

„Á Bókamessuna koma um flestir sem gefa út bækur fyrir þessi jól. Þeir hafa tekið þessa helgi frá og vilja hvergi vera nema í Hörpu þar sem margir af helstu höfundum landsins lesa úr bókum sínum og eiga í samskiptum við lesendur. Söguþráður Bókamessunnar er svo jafnan óvæntur og spennandi því alltaf dúkka upp óvæntir höfundar og víst að margar góðar og ósagðar sögur verða sagðar,“ segir Lára, full tilhlökkunar.

„Á sunnudag verður ljóðaupplestur allan daginn og markar þá miklu sprengingu sem hefur orðið í ljóðabókaútgáfu en við höfum aldrei verið með jafn marga höf-

Við munum fylla Flóa af bókum og bókafélki, skemmtilegasta fólk í heimi á Bókamessunni, segir Lára Aðalsteinsdóttir í Flóanum. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON

unda að lesa upp ljóð. Ljóðið er afar sterkt á Íslandi og við sjáum ekki þessa aukningu á ljóðabókum á mörgum stöðum í heiminum. Frakkar til dæmis syrgja ljóðið þar sem það hefur mikil dalað en hér eru ung, frjó og kraftmikil ljóðskáld sem næra okkur í haustmyrkrinu og gæði íslenskra ljóðabóka hafa sjaldan verið eins mikil,“ segir Lára og hvetur sem flesta til að koma í Hörpu um helgina.

„Bókamessan er staðurinn

til að kaupa jólabækur á góðu verði og eiga stefnumóti við alla höfundana sem vitaskuld árita bækurnar. Stemningin er mannleg og skemmtileg, allir eru jafnir og enginn frægari en annar og allir til í að rabba saman.“

Dagskrá Bókamessunnar er á bokmenntaborgin.is, inni í Hörpu og í Fréttablaðinu. Aðgangur er ókeypis og allir hjartanlega velkomnir á frábæra dagskrá við allra hæfi.

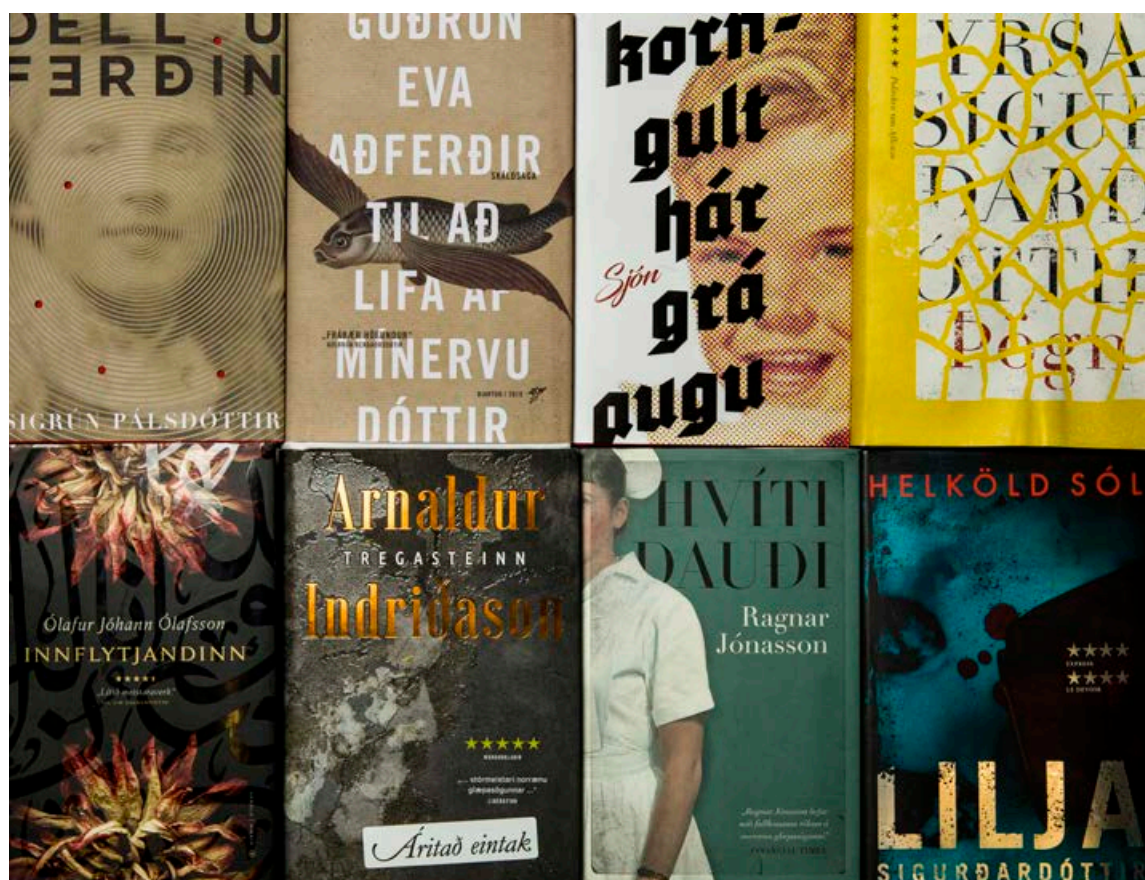
Örvæntingarpögnin var rofin

Fyrstu setningar í skáldsögu eiga að kveikja áhuga lesandans. Hér eru sýnishorn af fyrstu setningum í nokkrum skáldsögum íslenskra höfunda fyrir þessi jól. Svo er að geta upp á því rétta!

Skáldsögurnar sem hér er vitnað í eru:

Aðferðir til að lifa af eftir Guðrúnu Evu Mínervudóttur, Delluferðin eftir Sigrúnu Pálsdóttur, Helköld sól eftir Lilju Sigurðardóttur, Hvítidaudi eftir Ragnar Jónasson, Innflytjandinn eftir Ólaf Jóhann Ólafsson, Korngult hár grá augu eftir Sjón, Tregasteinn eftir Arnald Indriðason og Þögn eftir Yrsu Sigurðardóttur.

1 Sturtan var mun heitari en Númi átti að venjast. Hann forðaðist öfgar. Hann var ekki hrifinn af mjög sterkum mat, sjósundi, háværi tónlist, crossfit,

neon-litum, tekilaskotum eða neinu sem gekk skrefinu lengra en nauðsynlegt var. Drama þar með talið. Hann þoldi ekki drama.

2 Móða fellur á svala rúðuna þar sem kinn og munnur nema við glerið.

Þegar horft er á manninn frá klefadyrunum rennur spegilmynd hans saman við brautarstöðina; dyrnar út á pallinn, klukkuna á múrsteinsveggnum til hliðar við þær og skyggnið sem veitir ferðalöngum skjól fyrir heitri ágústsólinni.

3 Borðplatan var úr ljósum víði og virtist óskemmd þar til komið var alveg upp að henni og horft á ská. Í harðri birtunni sem barst inn um gluggann saúst glærir glasahringir.

4 Örvæntingarpögnin var rofin. Einhver var fyrir utan og bankaði, nokkuð harkalega, hafði eflaust reynt að hringja dyrabjöllunni nokkra stund en bjallan var biluð.

5 Hann hagræddi sér á hvössu hraungrýtinu, náði jafnvægi og teygði sig í höndina sem stóð út úr ferðatöskunni.

6 Og þarna stóð unga konan við stofugluggann og horfði út í kvöldmyrkrið. Hún reykti sigarettu og blés reyknun makindalega frá sér og útlínur hennar voru greinilegar í daufri skimunni sem barst innan úr íbúðinni.

7 Febrúarlægð. Bálvíðri. Götur auðar á meðan vindurinn æðir með snjóinn um borgina og þrifur nakin tré í gördum, gripur pappakassa og öskutunnur, barnavagn sem gleymst hefur að koma í skjól, auglýsingaskilti við veitingastaðinn handan við torgið, skó sem skilinn hefur verið eftir á berangri, af hægra fæti, svartan, með lágum hæl.

8 Hljóðið barst neðan úr stofunni. Skringilegt mánamál. Eitt augnablik var ég viss um að mig væri að dreyma, því ég skildi ekki orð af því sem sagt var.

SAGNASNILLD

BRAGI Í FANTAFORMI!

STAÐA PUNDSINS – SJÁLFSÆVISAGA EN EKKI MÍN EIGIN
EFTIR BRAGA ÓLAFSSON.

Einn slyngasti skáldsagnahöfundur þjóðarinnar fer á kostum í sögu sem þó er ekki nema hálf – eins og allar sögur. Þetta er saga um móður og son, sem gat ekki hafist fyrr en faðirinn á heimilinu vék úr vegi þeirra ...

ARNASYNIR

STÓRSKEMMTILEG BÓK!

SÓLARHRINGL EFTIR HULDAR BREIÐFJÖRD

„Stundum var eins og Reykjavík væri ekki staður heldur frekar veður ...“ Í bókinni Sólarhringl skoðar Huldar Breiðfjörð samband Íslendingans við heimkynni sín. Er lífið kannski betra á Kanaríeyjum? Hann segir frá á látlausan en íhugulan hátt og hrífur lesandann með sér í leit að upplifunum og einhvers konar svari við spurningunni um hvað það er að vera Íslendingur.

VELKOMIN Á BÓKAMESSU Í HÖRPU UM HELGINA

23. OG 24. NÓVEMBER

LAUGARDAGUR

- 11:00-17:00 UNDRALAND BÓKANNA HJÁ SLEIPNI**
í Flóa **Bókasmakk fyrir krakka á öllum aldri**
Nýjustu barna- og ungmennabækurnar á einum stað til að fletta, skoða og lesa.
- 13:00-13:25 BYRJADU AÐ HLAUÐA**
Ríma A Arnar Pétursson kynnir **Hlaupabókina**.
- 13:00-13:40 SÖGUR MÆÐRA OKKAR**
Ríma B Sæunn Kjartansdóttir (**Óstýriláta mamma mín... og ég**) og Sigríður Kristín Þórgrímsdóttir (**Jakobína - saga skálds og konu**) ræða um bækur sínar.
- 13:00-13:25 TÍMI TÖFRAMANNA**
Ríma A Arthúr Björgvin Bollason spjallar um þýðingu sína á metsölubókinni **Tími töframanna - Áratugur hinna miklu heimspekinga 1919-1929**.
- 13:30-13:55 UNDRALAND BÓKANNA HJÁ SLEIPNI**
í Flóa **Perlustund**
Eva Einarsdóttir og Lóa Hlín Hjálmtýsdóttir perla með ungum messugestum og segja sögur af Sögu.
- 14:00-14:50 DULARFULLT FÓLK?**
Ríma A Marianna Clara Lúthersdóttir fær til sín höfundana Bergþóru Snæbjörnsdóttur (**Svínshöfuð**), Braga Ólafsson (**Staða pundsins**), Kristínu Ómarsdóttur (**Svanafólkið**) og Sjón (**Korngult hár, grá augu**).
- 14:00-14:25 STÖNGIN ÚT**
Ríma B Magnús Guðmundsson og Halldór Einarsson (Henson) ræða um bókina **Stöngin út**.
- 14:00-15:30 UNDRALAND BÓKANNA HJÁ SLEIPNI**
í Flóa **Sögustund fyrir yngstu lesendurna**
Blær Guðmundsdóttir (**Sipp, Sippsippanipp og Sippsippanippsippsúrumsipp**).
Eva Einarsdóttir (**Saga um þakklæti**).
Sigrún Eldjárn (**Sigurfljóð í grænum hveli**).
Æsa Guðrún Bjarnadóttir (**Risaeðlugengið - Eggið þýðing**).
Birgitta Haukdal (**Gamlárskvöld með Láru**).
Þórarinn Eldjárn (**Hver vill hugga krilið?**) þýðing.
- 14:30-14:50 MEÐ SIGG Á SÁLINNI**
Ríma B Sagnameistararnir Einar Káason og Friðrik Þór Friðriksson.
- 15:00-15:50 LÍFSSAGA / SKÁLDSAGA**
Ríma A Björn Halldórsson spjallar við höfundana Auði Jónsdóttur (**Tilfinningabyltingin**) og Björgu Guðrúnu Gísladóttur (**Skuggasól**).

Opið frá kl.
11:00 – 17:00
báða dagana

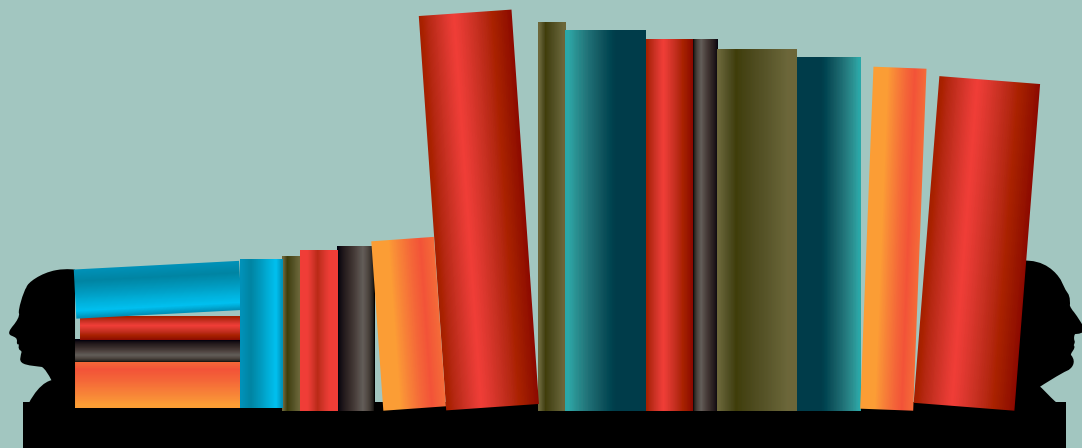
Aðgangur
ókeypis

- 15:00-16:00 ORD UM BÆKUR Í BEINNI**
Ríma B Útvarpskonan vinsæla Jórunn Sigurðardóttir sest niður með rithöfundum og spjallar við gesti bókamessu.
- 15:00** Jórunn ræðir við Brynju Hjálmsdóttur (**Okfruman**), Pedro Gunnlaug García (**Málleysingarnir**) og Jónas Reyni Gunnarsson (**Þvottadagur**).
- 15:40** Jórunn spjallar við Friðu Ísberg (**Leðurjakkaveður**), Soffíu Bjarnadóttur (**Hunangsveiði**) og Vigdísu Grímsdóttur (**Systa**).
- 15:30-16:00 UNDRALAND BÓKANNA HJÁ SLEIPNI**
í Flóa **Skuggahliðin jólaanna**
Eva María Jónsdóttir og Rósa Þorsteinsdóttir lesa, kveða og spjalla um bók sína **Skuggahliðin jólaanna** sem þær settu saman úr gömlum þulum og sögum um jólin sem til eru hljóðritaðar á Árnastofnun.
- 16:00-16:30 Fyrstu mánuðirnir – ráðin hennar Önnu ljósu.**
Ríma A Sylvía Rut Sigfúsdóttir spjallar við Önnu Eðvaldsdóttur ljósmóður um líf hennar og störf.
- 16:05-16:30 Máttur hjartans – Sjáðu fyrir þér**
Ríma B Guðni Gunnarsson kynnir nýjusta bók sína **Máttur hjartans – Sjáðu fyrir þér**.

Taktu þátt í
jólabókaflóðinu í
Hörpu, lífleg og
spennandi
dagskrá alla
helgina

Barna-
bókasmakk
fyrir nýja
lesendur

Jóla- bækurnar á Bókamessu- verði

SUNNUDAGUR

11:00-17:00 UNDRALAND BÓKANNA HJÁ SLEIPNI
í Flóa **Bókasmakk fyrir krakka á öllum aldri**
Nýjustu barna- og ungmennabækurnar á einum stað til að fletta, skoða og lesa.

13:00-13:50 HLJÓÐBÓKABYLTINGIN
Ríma B Sigríður Kristjana Ingimarsdóttir
bókmenntafræðingur spjallar við þau Stefán Hjörleifsson framkvæmdastjóra Storytel á Íslandi, Ragnar Jónasson rithöfund og Sölu Sól Eyfeld stórnotanda hljóðbóka um hljóðbókabyltinguna sem fer um heiminn um þessar mundir.

13:00-13:50 JÓLASTUND MEÐ JÖNU
í Flóa Jana María Guðmundsdóttir fönndrar með börnunum út frá bók sinni **Töfrandi jólastundir með börnunum**.

13:30-13:55 LJÓÐ Í STAFRÆNU FORMI
Ríma A Anton Helgi Jónsson kynnir ljóðavefinn *anton.is* og spáir í möguleika ljóðsins á stafrænu formi.

14:00 - 17:00 LJÓÐAUPPLESTUR
Ríma A Ljóðasenan er einstaklega kraftmikil um þessar mundir og mun úrval skálda lesa upp úr nýjum ljóðabókum á messunni. Njóttu þess að hlusta á ljóðaflutning, hvort sem þú staldrar stutt við eða lengur.

14:00 Brynja Hjálmsdóttir (**Okfruman**), Brynjólfur Þorsteinsson (**Þetta er ekki bílastæði**), Fríða Ísberg (**Leðurjakkaveður**), Gerður Kristný (**Heimskaut**), Hildur Eir Bolladóttir (**Líkn**), Þórdís Gísladóttir (**Mislæg gatnamót**).

15:00 Harpa Rún Kristjánsdóttir (**Edda**), Valdimar Tómasson (**Ljóð 2007 – 2018**), Sigurlín Bjarney Gísladóttir (**Undrarýmið**), Bubbi Morthens (**Velkomin**), Þórarinn Eldjárn (**Til í að vera til**).

16:00 Einar Már Guðmundsson (**Til þeirra sem málið varðar**), Hanna Óladóttir (**Stökkbrigði**), Guðrún Rannveig Stefánsdóttir (**Vökukonan í Hólavallagarði**), Ragnheiður Harpa Leifsdóttir (**Sítrónur og náttmyrkur**).

Allar
bækur ársins
á einum
stað

14:00-14:55 LOFTSLAGSMÁL OG BÓKMENNTIR
Ríma B Sverrir Norland sest niður með rithöfundunum Hildi Knútsdóttur (**Nornin**), Kristínu Helgu Gunnarsdóttur (**Fjallaverksmiðja Íslands**) og Steinunni Sígurðardóttur (**Dimmumót**) til að ræða hlutverk bókmennta í að skapa umræðu um umhverfismál.

14:00-14:50 UNDRALAND BÓKANNA HJÁ SLEIPNI
í Flóa **Teiknismiðja RÓ**
Bergún Íris Sævarsdóttir og Eva Rún Þorgeirsdóttir kynna bókina **RÓ** og bjóða krökkum í teiknistund.

15:00-16:00 AÐ KENNA Á LÍFID
Ríma B Katrín Lilja Jónsdóttir ræðir um ungmennabækur við höfundana Ármann Jakobsson (**Bölvun múmiunnar**) Brynhildi Þórarinsdóttur (**Ungfrú fótbolti**), Ragnheiði Gestsdóttur (**40 vikur**), Ragnhildi Hólmgeirsdóttur (**Villueyjar**) og Hilmar Örn Óskarsson (**Húsið í september**).

15:00 UNDRALAND BÓKANNA HJÁ SLEIPNI
í Flóa **Sögustund fyrir hressa krakka**
Arndís Þórarinsdóttir (**Nærbuxnanjósarnarnir**), Bergún Íris Sævarsdóttir (**Langelstur að eilífu**), Þórdís Gísladóttir (**Randalín, Mundi og leyndarmálið**), Árni Arnason (**Friðbergur forseti**), Snæbjörn Arngrímsson (**Rannsóknin á leyndardómum eyðihússins**).

BÓKATÍÐINDI VERÐA Á BÓKAMESSUNNI

BÓKAMESSA Í BÓKMENNTABORG

Blómlegur útflutningur íslenskra bókmennta

Hrefna Haraldsdóttir, framkvæmdastjóri Miðstöðvar íslenskra bókmennta, segir útflutning íslenskra bókmennta ganga vel. Mikill áhugi er á Íslandi og íslenskum bókmenntum erlendis og íslenskar bækur hafa verið þýddar á fjölda tungumála.

Miðstöð íslenskra bókmennta vinnur meðal annars að því að koma íslenskum bókmenntum á framfæri erlendis. Hrefna segir íslenskar bókmenntir vera á mikilli siglingu erlendis og nefnir sem dæmi að á síðasta áratug hafi orðið þreföldun í þýðingu íslenskra bókmennta á erlend tungumál.

„Og núna á síðustu þremur árum hafa komið út, eða eru væntanlegar, hátt í 50 íslenskar bækur þýddar á frönsku, 40 á ensku, yfir 60 á norræn mál og um 40 á þýsku svo eitthvað sé nefnt,“ segir Hrefna.

Hún segir að margir íslenskir rithöfundar séu með alþjóðlega umboðsmenn sem koma þeim á framfæri, en ekki megi gleyma þýðendum sem eru lykilmál til útflutnings bókmenntanna. „Við leggjum mikla rækt við og áherslu á gott samstarf við þá,“ segir Hrefna. „Við höldum til dæmis

reglulega alþjóðleg þýðendaþing hér á landi, fyrir þýðendum alls staðar að sem eru að þýða íslenskar bókmenntir beint úr íslensku yfir á sitt móðurmál.“

Íslenskar bækur á fimmtíu tungumálum

Allt í allt hafa íslenskar bókmenntir verið þýddar á um 50 tungumál. „Það er ansi góð útbreiðsla og er mjög mikilvæg fyrir höfundar sem skrifa á tungumáli sem ekki nema 360.000 manns lesa. Lesendahópurinn margfaldast um leið og bókin er komin á annað tungumál. Þess vegna eru þýðendur afar mikilvægir og við getum seint fullþakkað þeim fyrir það merka starf sem þeir vinna,“ segir Hrefna.

Enn einn liður í því að vekja athygli á starfi þýðenda og hvetja þá til dáða er heiðursviðurkenningin Orðstír sem Miðstöð íslenskra bókmennta og fleiri veita þýðendum annað hvert ár. Þá fá

Hrefna segir íslenska rithöfundar vinsæla og eftirsóttá gesti á bókmenntaviðburðum. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

„Góðar bókmenntir vekja alltaf athygli og áhuga. En það er líka mikill áhugi á landinu sjálfu og íslenskri tungu

tveir þýðendur viðurkenningu fyrir að þýða íslenskar bókmenntir á sitt tungumál en hingað til hafa sex mikilvirkir þýðendur hlotið þessa viðurkenningu.

„Við veitum einnig erlendum þýðendum dvalarstyrki svo þeir geti dvalið hér á Íslandi og fengið betri innsýn í land og þjóð, kynnst

menningunni hér og höfundinum sem þeir eru að þýða,“ segir Hrefna.

Höfundarnir eftirsóttir gestir víða um heim

Útflutningur íslenskra bókmennta er blómlegur og segir Hrefna ekkert lát vera þar á. Miðstöð íslenskra bókmennta tekur reglulega þátt í alþjóðlegum bókamessum þar sem fólk alls staðar að úr heiminum vill kynna sér hvað er að gerast í bókmenntaheiminum á Íslandi.

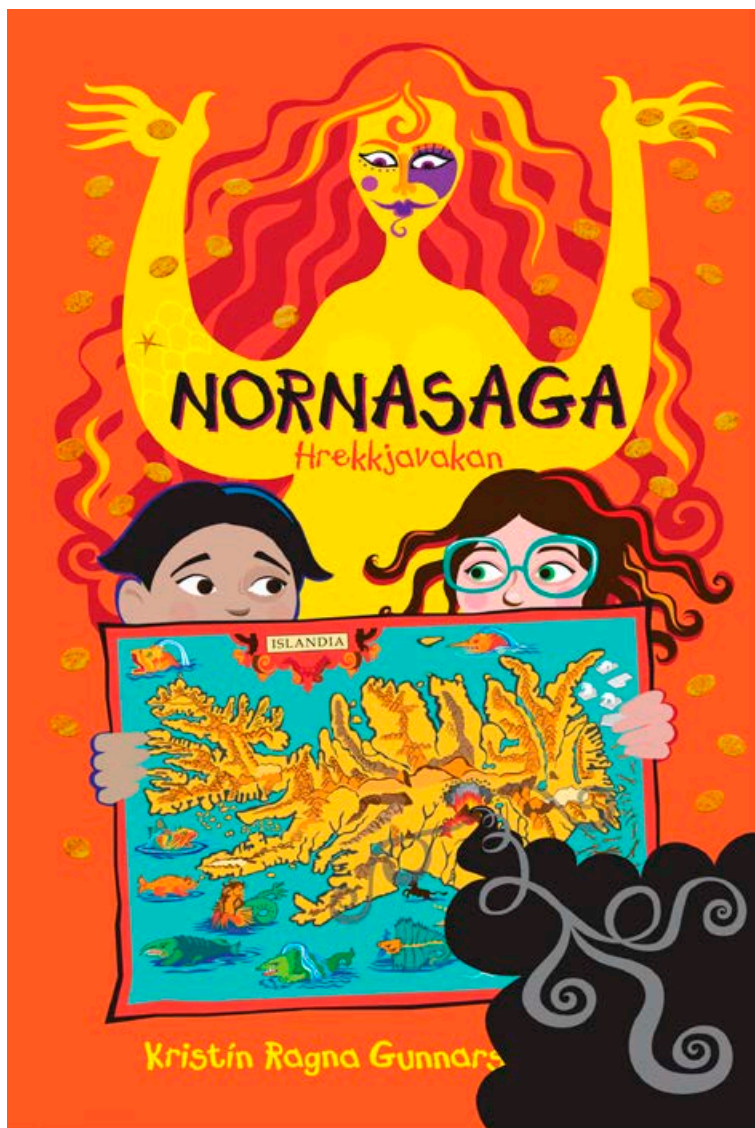
„Góðar bókmenntir vekja alltaf athygli og áhuga. En það er líka mikill áhugi á landinu sjálfu og íslenskri tungu. Það er margt sem leggst á eitt og gerir það að verkum að áhugi á íslenskum bókmenntum hefur aukist,“ segir Hrefna.

Reglulega er Íslandi boðið að vera heiðursland á bókamessum hér og þar í heiminum. „Á þessu

ári vorum við heiðursland á stórrí bókamessu í Gdansk í Póllandi. Þangað var íslenskum höfundum boðið og mjög vel gert við þá en bækur þeirra allra hafa verið þýddar á pólsku,“ segir Hrefna.

Hún nefnir einnig að Ísland hafi nýlega fengið boð um að taka þátt í stórrí bókamessu í Kanada og vera heiðursland með öðrum Norðurlöndum í Kólumbíu og víðar.

„Íslenskir höfundar eru vinsælir og eftirsóttir gestir á bókmenntaviðburðum víða um heim að koma fram og tala um bækur sínar og margir eiga tryggja lesendur utan landsteinanna. Auk sinna eigin verka tala þeir líka um íslenskar bókmenntir almennt en áhugi á eldri íslenskum bókmenntum og fornbókmenntum er mikill. Það er sömi að íslenskum rithöfundum sem fulltrúum okkar erlendis,“ segir Hrefna að lokum.

Börn sem lesa bækur betri í ritun

Nútímafólk lifir í samfélagi sem gerir miklar kröfur til góðrar lestrarkunnáttu. Það er því mikilvægt að börn læri snemma að meta bækur og lesi sér til gagns.

Börn sem uppgötva að lestur bóka er skemmtilegur verða fyrri til og betri að skrifa texta en þau sem hafa engan áhuga á bókum. Börn sem búa í tungumálaörvandi umhverfi eru einnig fyrri til að ná tökum á lestri. Þetta er niðurstaða rannsóknar sem norskur prófessor, Hilde Traavik, hefur komist að. Hún hefur skrifað nokkrar fræðigreinar og bækur sem tengjast lestrarkennslu og ritun.

Ef börn lesa ekki bækur eiga þau á hættu að rita eingöngu talmál þegar þau þurfa sjálf að tjá sig í rituðu máli. Bóklesur eykur orðaforða þeirra og rithæfni,

Það er óvenju mikið úrval af góðum barnabókum að koma út fyrir jólin.

eftir því sem Hilde hefur komist að. „Mjög mikilvægt er að örva börn til lesturs, bæði í kennslustundum og frítíma. Nemendur sem bjóða sig fram til að lesa í að minnsta kosti klukkustund á dag skora hátt í lestrarprófum. Drengir sem lesa ekkert umfram það sem þeim ber skylda til í námi skora lægst. Börnin sem eru dugleg við lestur bóka eru að jafnaði líka góð í stafsetningu. Orðin greypast í minnið,“ segir Hildi í grein sem birtist á forskning.no.

Í leikskóla í Bergen hefur mikil áhersla verið lögð á að leika með stafi til málörvunar, líka hjá þeim allra yngstu. Allt er gert til að þróa málvitund barnanna sem hefur skilað sér í því að þau eru mörg orðin læs þegar þau byrja á skóla. Hilde leggur mikla áherslu á að aðstoða börn snemma með stafi og lestur. Það sé alltaf til góðs. Þá þykir alltaf mjög gott að örva lestraráhuga barna með því að lesa fyrir þau skemmtilegar barnabækur.

BARÁTTUSAGAN SEM ALDREI VAR SÖGÐ

„SAGA SEM SNART HJARTA MITT“

Með óbilandi kjarki, jákvæðni og þrautseigju tókst Margrét Dagmar Ericsdóttir á við hið ómögulega – þar sem engin fórn var of mikil. Í þessari **áhrifamiklu** bók segir hún frá glímu fjölskyldu við erfiðleika sem virtust óyfirstíganlegir, hún lýsir beint frá hjartanu **sársauka og sorg** en líka **gleði og sigrum** – og því hvernig vængjabytur vonarinnar hvarf henni aldrei.

2.

Metsölulisti
Eymundsson

Handbækur /
Fræðibækur /
Ævisögur

„ÞÚ BREYTTIR
LÍFI MÍNU“

KATE WINSLET UM
SÖGU MARGRÉTAR

„Þú breyttir lífi mínu. Saga þín eflir mig sem móður og manneskju. Þakka þér fyrir að hjálpa mér að þroskast. Það ert þú sem hefur töfrana. Þú kennir mér svo margt á hverjum degi.“

– Kate Winslet um sögu Margrétar

„Hetjusagan um Margréti; konuna sem barðist fyrir son sinn; opnaði dyr sem allir töldu lokaðar; saga sem snart hjarta mitt; mögnuð og hrifandi. Lestur bókarinnar gerir okkur að betri manneskjum.“

Dorrit Moussaieff um sögu Margrétar

Á bókamessum gefst einstakt tækifæri fyrir lesendur til að ræða við höfunda og jafnvel fá áritun.

Messað síðan á tímum Gutenbergs

Bókamessur eru víðar en í Reykjavík. Bókamessan í Frankfurt er sú stærsta sinnar tegundar í heiminum. Halldór Guðmundsson var þar þegar Ísland var heiðursgestur á hátíðinni 2011.

Brynhildur Björnsdóttir
brynhildur@frettabladid.is

Bókamessan í Reykjavík hefur verið haldin síðan 2011 og er orðin ómissandi hluti af jólaundirbúningi margra landsmanna. Þar er ljúft að láta sig fljóta milli bása, reka nefið ofan í spennandi nýja bók, rekast jafnvel á höfundinn og spyrja viðkomandi spjörnum úr (innan velsæmismarka auðvitað) og svo bjóða útgefendur margir upp á eitthvað gott að narta í. Þá eru bækur að sjálfsögðu til sölu og hægt að fá áritað eintak ef heppnin er með.

Bókamessur eru haldnar úti um allan heim og gríðarlega vinsælar, bæði hjá hagsmunaaðilum eins og útgefendum og höfundum en ekki síður hjá bókelskum almenningi. Alþjóðlegar bókamessur eru mikilvægur staður til að mynda tengsl og kynna sér hvað er á döfinni. Þær eru á stundum einnig markaðstorg þar sem bókaútgefendur hvaðanæva kynna bækur sínar og stundum myndast jafnvel spennandi aðstæður þar sem fleiri en eitt forlag berjast um réttinn að bók sem áætlað er að gæti orðið vinsæl.

Bókamessan í Frankfurt er stærsta bókamarkaðstorg heims, bæði hvað varðar fjölda bókaútgáfa sem eiga þar fulltrúa, fjölda gesta og mikilvægi fyrir alþjóðleg bóka viðskipti. Hún er haldin um miðjan október og stendur í fimm daga. Messan hefst á miðvikudegi og eru fyrstu þrjú dagarnir einvörðungu fyrir samskipti bókafélks hvaðanæva úr heiminum. Þá skiptast

útgefendur á titlum, höfundar eru kynntir fyrir umbodsmönnum og útgáfuréttur er keyptur og seldur í þúsundavís um helgina kemur svo almenningur í hundruðum þúsunda og skoðar bækur og bása, útgefendur og höfunda. Íslendingar hafa verið drjúgir í þátttöku sinni á bókamessunni og margir íslenskir höfundar fundið sinn hljómgrunn á öðrum málsvæðum einmitt þar, vakið athygli útgefenda og umbodsmanna og bækur þeirra í kjölfarið komið út á öðrum og stærri mörkuðum, bæði höfundunum sjálfum og ekki síður landi og þjóð til heilla.

Hátíðin hefur valið eitt land eða málsvæði sem heiðursgest síðan árið 1976. Heiðursþátttakan felst í því að sérstök áhersla er lögð á bókmenntir viðkomandi málsvæðis með ýmsum hætti, til að mynda með upplestrum, listsýningum, pallborðsumræðum, leikhúsuppfærslum og sjónvarps- og útvarpsþáttum. Sérstakur sýningarsalur er settur upp þar sem stærstu útgáfufyrirtæki landsins eiga fulltrúa og rithöfundar viðkomandi málsvæðis fá sérstaka athygli.

Halldór Guðmundsson kom fyrst á bókamessuna í Frankfurt árið 1985 og hefur síðan sótt hana reglulega, sem útgáfustjóri, rithöfundur og áhugamaður um bókmenntir. Hann stýrði heiðursþátttöku Íslendinga þar árið 2011 og Norðmanna nú í október 2019. „Bókamessan í Frankfurt hefur sennilega verið til allt frá tímum Gutenbergs,“ segir Halldór sem starfaði lengi sem útgáfustjóri Máls og menningar og seinna Eddu útgáfu og hefur því sótt hátíðina í ýmsum hlutverkum. „Hún var endurreist eftir seinni

Halldór Guðmundsson á bókamessunni í Frankfurt í síðasta mánuði þar sem hann stýrði heiðursþátttöku Norðmanna.

„Það má því með sanni segja að Íslendingar hafi nýtt tækifærið vel en þeir voru fyrstir Norðurlandþjóða til að fá boð um að vera heiðursgestir bókamessunnar.“

heimsstyrjöld og varð fljótlega mikilvægasta bókamessa heims á sviði réttindasölu, en það eru meðal annars kaup og sala á þýðingarrétti.“ Hann segir að Íslendingar hafi snemma farið að taka þátt í sýningunni, til dæmis hafi bæði Mál og menning og Almenna bókafélagið sent fulltrúa þangað á

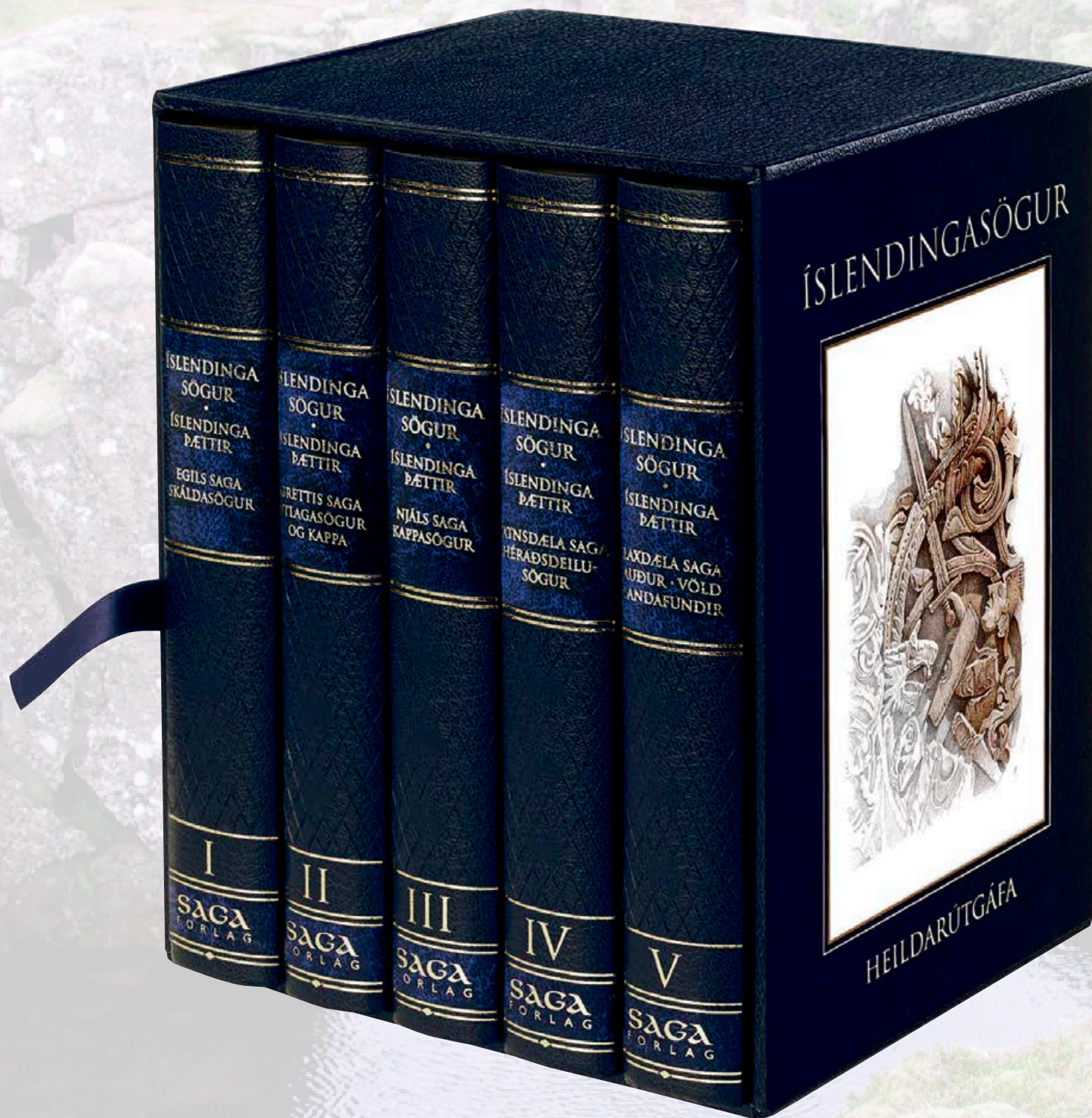
sjöunda áratugnum, meðal annars til að selja bók um Surtsey, en gosið þar hafði þá komið Íslendingum í heimsfréttirnar. „Síðar settu íslensk forlög upp bása á sýningunni til að koma bókmenntum sínum á framfæri og bættust þar með í hóp sjö þúsund sýnenda frá meira en eitt hundrað þjóðum, sem að jafnaði sýna í Frankfurt,“ segir Halldór, sem árið 2008 var ráðinn verkefnisstjóri verkefnisins Sögueyjan Ísland þegar Ísland var heiðursgestur bókamessunnar 2011. Verkefnið var stórt og tók þrjú ár í undirbúningi enda voru þegar upp var staðið um 200 íslenskir titlar gefnir út á þýsku það ár auk þess sem á þriðja hundrað viðburða fóru fram til kynningar á íslenskri menningu í Þýskalandi, Austurríki og Sviss í tengslum við Bókamessuna auk þess sem Sögueyjan blés til yfirgripsmikillar menningardagskrár í öllum helstu söfnum

Frankfurtborgar þar sem íslensk myndlist, dans, tónlist, byggingarlist, hönnun og ljósmyndir voru í aðalhlutverki.

Það má því með sanni segja að Íslendingar hafi nýtt tækifærið vel en þeir voru fyrstir Norðurlandþjóða til að fá boð um að vera heiðursgestir bókamessunnar. „Íslenskir útgefendur hafa æ síðan sameinast um bás á sýningunni, þótt auðvitað sé misjafnt hvað menn hafa sig þarna mikið í frammi; sumir selja, aðrir kaupa,“ segir Halldór og bætir við: „Messan reynir sjálf að skilgreina réttindasölu mun víðar en áður, og horfir æ meir til rafbóka, hljóðbóka, kvikmynda og sjónvarps: vettvangurinn þar sem hægt er að koma göðum sögum á framfæri fer nefnilega stækkandi, ekki minnkandi. Þess vegna held ég að messan muni áfram vera íslenskum útgefendum og höfundum mikilvæg.“

Sagnasjóður handa nýrri öld

Íslendingasögur og þættir
í nýrri og glæsilegri fimm binda heildarútgáfu

Ritstjórar útgáfunnar eru Aðalsteinn Eyþórsson, Bragi Halldórsson, Jón Torfason, Sverrir Tómasson og Örnólfur Thorsson. Útgáfan er skreytt 40 myndum eftir dönsku listakonuna Karin Birgitte Lund.

Útgáfan er aðgengileg og læsileg, sögurnar 40 og þættirnir 51 eru á nútímastafsetningu og þeim fylgja ítarlegir formálar sem greiða götur um veröld sagnanna, vandaðar orðskýringar, vísaskýringar og nafnaskrá auk greina og mynda sem varpa ljósi á húsakost og híbýli, skip og siglingar, vopn og verjur. Þá fylgir útgáfunni

sagnalykill sem nýtist þeim sem vilja skyggjast dýpra í sagnaheiminn, skoða sambærilega þætti í fleiri en einni sögu, hvort sem áhuginn beinist að bardögum og vígum, haugum, dysjum og helgum fjöllum eða útræði og hlunnindum, aflraunum og líkamsburðum eða draugum og reimleikum, svo nokkur dæmi séu nefnd.

Bækurnar fimm eru einstaklega vandaðir prentgripir

SAGA
FORLAG

sími: 8937719 • 5627950

Faldar perlur í bókaflóðinu

Fréttablaðið sér ástæðu til að minna á nokkrar klassískar perlur sem eiga skilið að fá athygli í bókaflóðinu.

Aragrúi bóka kemur út fyrir þessi jól og ekki fá þær allar ríflega athygli. Ekki er gott ef góðar bækur fara fram hjá öflugum lestrarhestum.

Glæsilegur Potter

Fáir barnabókahöfundar hafa glatt æsku heimsins í jafn rikulegum mæli og J. K. Rowling með bókum sínum um Harry Potter. Tuttugu ár eru síðan fyrsta bókin um galdrastrákinn kom út á íslensku, Harry Potter og viskusteinninn. Af því tilefni er komin út einkar glæsileg útgáfa af bókinni með myndum eftir Jim Kay. Hann er virtur myndskreytir og myndskreytti til dæmis á listilegan hátt Skrimslíð kemur eftir Patrick Ness sem kom út í íslensku þýðingu fyrir örfáum árum. Myndir hans í þessari bók eru hreint stórkostlegar og minna á hversu mikil upplifun það er að lesa dásamlega barnabók með myndum sem styðja vel við söguna og auka á upplifunina.

Harry Potter og viskusteinninn er ævintýrarak, spennandi og myndin bók sem gleður alla sem eru svo lánsamir að hafa varðveitt barnið í sér.

Gefandi lestur

Smásögur heimsins er ritröð þar sem er að finna íslenskar þýðingar á smásögum

úr öllum heimsins hornum. Í nýjasta bindinu, því fjórða í röðinni, er að finna á annan tug smásagna frá Afríku. Á undan hverri sögu er sagt frá viðkomandi höfundi og verkum hans í stuttum og skýrum texta.

Meðal höfunda eru nokkrir Nóbelsverðlaunahafar, Nadine Gordimer, Naguib Mahfouz og J. M. Coetzee. Aðrir eru ekki vel þekktir eins og Fatmata A. Conteth sem á eina eftirminnilegustu sögu bókarinnar, Bréf til systra minna, en þar skrifar múslimakona, sem svipta á frelsi sínu, átakanlegt

bréf þar sem hún skýrir frá áformum sínum. Önnur áhrifamikil saga í látleysi sínu er Professorinn eftir Edwige-Renée Droum einstakt samband kennara og nemanda. Þetta er bók sem unndur góðs skáldskapar eiga ekki að láta fram hjá sér fara.

Ómóttæðilegar sögur

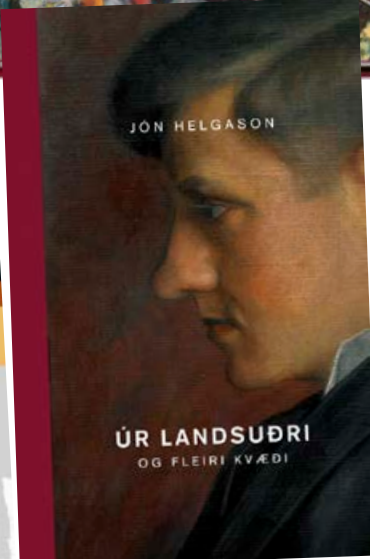
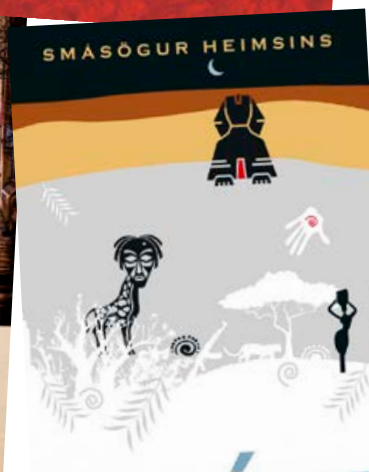
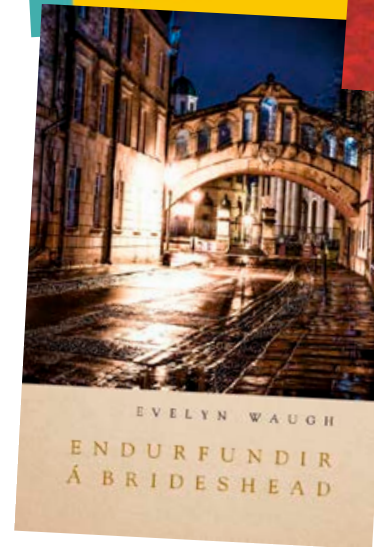
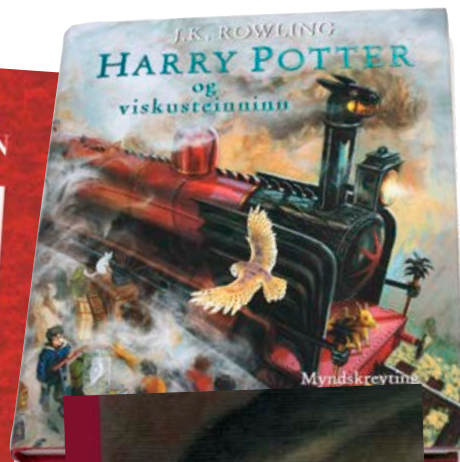
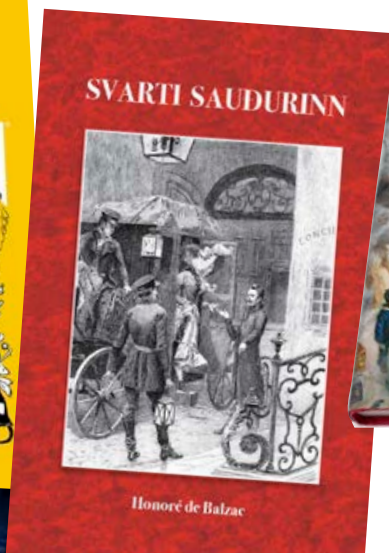
Hinir heillandi múmínálfar Tove Jansson mæta til leiks í stórbók sem hefur að geyma þrjár sögu: Minningar múmínabba, Órlaganóttina og Vetrarundur í Múmín-

Daniel Radcliffe sem Harry Potter.

Howard-castali í Yorkshire var hluti af söguviði Brideshead Revisited í samnefndum sjónvarpsþáttum.

Svör við getraun

1. Þögn: Yrsa Sigurðardóttir
2. Korngult hár grá augu: Sjón
3. Aðferðir til að lifa af: Guðrún Eva Mínervudóttir
4. Hvítidauði: Ragnar Jónasson
5. Helköld sól: Lilja Sigurðardóttir
6. Tregasteinn: Arnaldur Indriðason
7. Innflytjandinn: Ólafur Jóhann Ólafsson
8. Delluferðin: Sigrún Pálsdóttir

JÓLAGJÖF VEIÐI-MANNSSINS!

KOMDU OG FÁÐU ÁRITAÐA BÓK!

Sigurður Héðinn áritar bók sína á laugardag kl. 13-16 á bás Drápu.

★ ★ ★ ★ ★

„Ein besta bók um stangveiði sem hefur komið út á Íslandi fyrr og síðar.“

– Karl Lúðvíksson, visir.is

drápa

dal. Sú fyrstefnda er að koma út á íslensku í fyrsta sinn í þýðingu Þórdísar Gísladóttur, hinar tvær þýddi Steinunn Briem.

Það er sérstakur fengur að Minningum múmínabba, sem er mjög sennilega skemmtilegasta sagan um múmínálfana. Þar ákveður múmínabbi að skrifa endurminningar sínar. Hann veltir sér upp úr harmrænni æsku sinni um leið og hann minnr stöðugt á eigið ágæti og finnur fyrir mikilli gleði við að hugsa stöðugt um sjálfan sig. Fyndnari bók um sjálfhverfan rithöfund hefur varla verið skrifuð.

Í Órlaganóttinni verða náttúruhamfarir í Múmíndal og það reynir á fjölskylduna og vini hennar en þau rata vitanlega í mikil ævintýri. Í Vetrarundrum í Múmíndal vaknar múmínsnáðinn óvænt, þegar ætlast er til hann liggja í dvala, og sér tilveruna í algjörlega nýju ljósi.

Þetta eru ómóttæðilegar bækur sem hlýja lesandanum, kæta hann og gleðja.

Sigildur Balzac

Sigurjón Björnsson hefur glatt unndur heimsbókmennta

AFRÍKA

með þýðingum sínum á verkum Honoré de Balzac. Nú bætist enn ein við, Svarti sauðurinn. Þar eru litríkar persónur á ferð og viðburðarík atburðarás þar sem nokkrum persónum er komið fyrir kattarnef. Eins og í flestum sögum Balzac eru peningar mikil hreyfiafl og græðgi kemur mjög við sögu.

Sigurjóni ber að þakka fyrir að koma Balzac, einum af risum bókmenntasögunnar, til Íslendinga. Balzac er höfundur sem er sannarlega þess virði að kynna.

Eðalskáldskapur Jóns

Jón Helgason var eitt dádasta ljóðskáld tuttugustu aldar á Íslandi. Hann á enn fjölda aðdáenda sem kunna hendingar úr ljóðum hans utan að, sumir jafnvel heilu ljóðin. Nú eru

120 ár liðin frá fæðingu hans og í tilefni þess koma bækur hans út í einu safni, auk annarra kvæða. Bergsveinn Birgisson rithöfundar skrifar einkar skemmtilegan eftirmála um skáldið ástsæla.

Eginn ljóðaunnandi má láta þessa bók fram hjá sér fara. Þegar hann leggur hana frá sér að lestri loknum er hann líklegur til að tauta upphátt: Liðið er hátt á aðra öld; enn mun þó reimt á Kili...

Rómuð skáldsaga

Endurfundur á Brideshead er frægasta verk Evelyn Waugh. Eftir bókinni var gerð árið 1981 rómuð sjónvarpsþáttur með Jeremy Irons og Anthony Andrews í aðalhlutverkum. Endurgerð mörgum árum síðar þótti ekki heppnast jafn vel. Í bókinni segir frá sambandi Charles Ryder við hinn ógæfusama og auðuga Sebastian Flyte. Bókin var valin ein af 100 bestu skáldsögum nútímabókmennta af timaritinu Time.

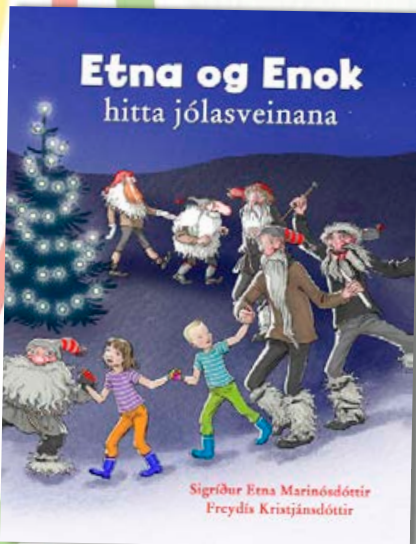
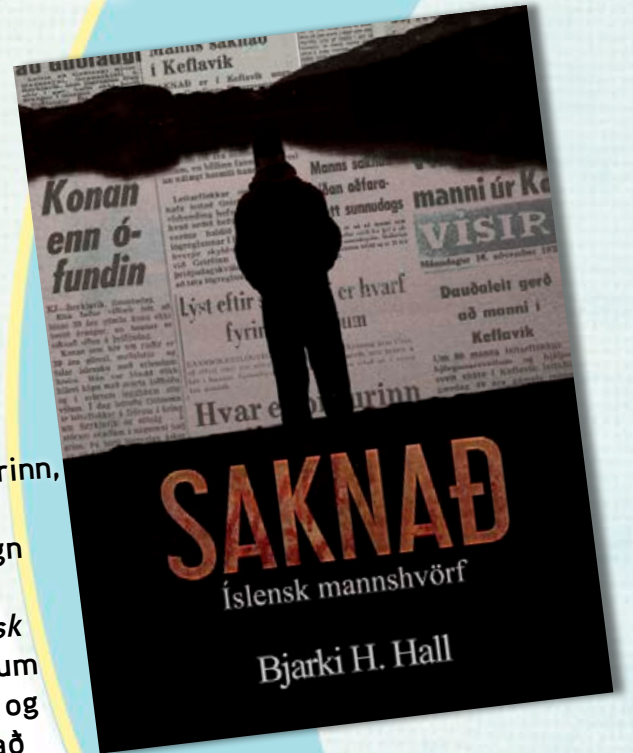
Mia litla úr Múmínálfunum.

BÓKAJÓL

Fræðslubók um dýr og undravert líf þeirra. Lærðu um vitsmuni og tjáningu dýra, þróun, dvala, mökun, fæðuleit og margt fleira. Hægt er að nota smáforrit til að horfa á myndbönd sem fylgja með bókinni. Þau dýpka skilning lesandans á viðfangsefninu og fara með hann í ferðalag inn í heim dýranna.

Í bók þessari birtist samantekt á íslenskum mannhvörfum. Höfundurinn, Aðaldælingurinn Bjarki Hólmgeir Halldórsson, styðst við opinber gögn málanna en kryfur þau víða nánar ofan í kjölinn. Bókin *Saknað: Íslensk mannhvörf* er ómetanleg heimild um málaflokk sem er sveipaður dulúð og sorg þeirra sem ekki hafa fengið að vita hvað varð um ástvini þeirra.

Etna og Enok eru uppátækjasöm systkini sem dreymir um að hitta jólasveinana. Þau beita ýmsum brögðum til að grípa sveinana glóðvolga og lenda í sannkölluðu jólaævintýri. Skemmtileg jólasaga sem gott er að njóta á aðventunni.

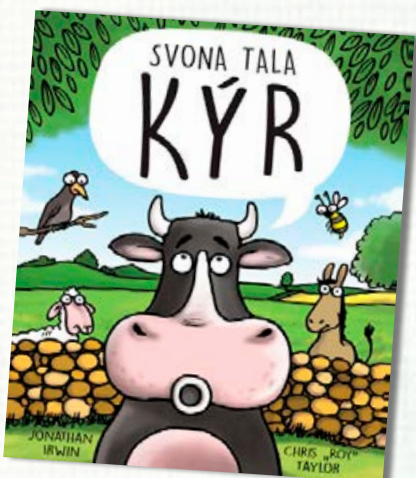
Jólin nálgast í litla, íslenska þorpínu. Fólkíð hlakkar til að upplifa gleðina og gjafirnar, en kvíðir komu hinna alræmdu jólasveina sem mæta ruplandi og rænandi niður í byggð. Þannig voru jú jólasveinarnir í gamla daga, auk þess að vera grútskitugir og sóðalegir. En hvað varð þess valdandi að jólasveinarnir ákváðu að hættu að vera vondir?

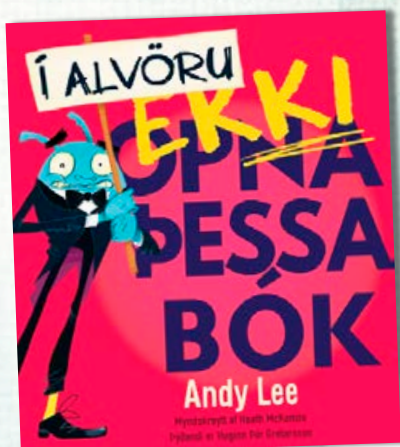
Ertu að kenna barni að kúka í koppinn? Er búið að spræna út um allt á fallega teppið í stofunni? Er haugur af kúkableyjum í ruslinu? Ekki örvænta því það hefur aldrei verið auðveldara en einmitt núna að kenna börnum að fara á koppinn.

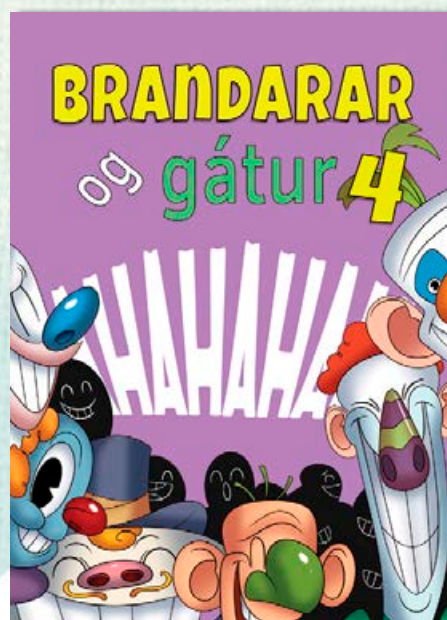
Vönduð LYFTISPJALDABÓK. Hefur krílið þitt gaman af bílum og farartækjum? Þá er þessi bók kjörin! Fróðleikur og skemmtun á sama tíma. Helstu bílar og vinnuvélar lyftast upp úr bókinni þegar henni er flett.

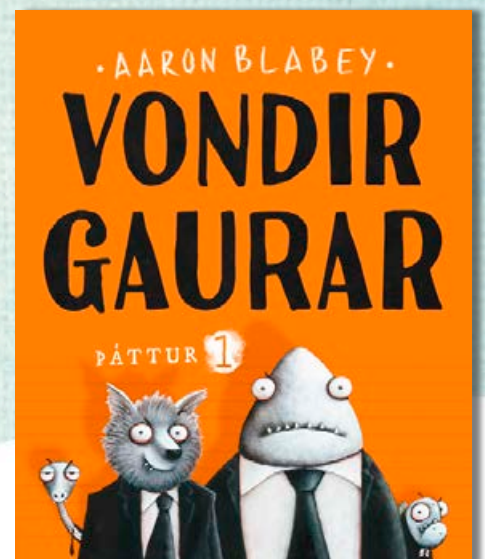
„Muu“ þýðir „Halló“.
„Muu“ þýðir „Bless“.
„Muu“ þýðir „Grasið mitt er gómsætt. Gæddu þér á því.“
Fáðu að vita hvað kýrin er í raun og veru að segja þér þegar hún gefur frá sér hljóðin sem við þekkjum öll og elskum. „Muu!“
Fyrr en varir verður barnið þitt farið að tala lýtalausá kýrsku.

Ekkert að sjá hér! Í alvöru, EKKI opna bókina! Láttu hana vera. Þú mátt ekki lesa hana! Í alvöru Ekki opna þessa bók er eins og fyrri tvær bækurnar í bókaflökknum frábær skemmtun fyrir börn og fullorðna.

Hahahah! Fyndnasta bók ársins! Troðfull bók af frábærum bröndurum og gátum.

HR. ÚLFUR. HR. HÁKARL. HR. SNÁKUR. HR. PÍRANA. Þetta eru vondir gaurar. Það vita allir. Þeir eru hræðilegir og hættulegir og . . . bara VONDIR. En þessir gaurar vilja vera HETJUR. Og þeir ætla að sanna sig með því að gera góðverk . . .

Óðinsauga verður með kynningu á bókamessunni í Hörpu dagana 23-24. nóv.

Sagan af don Kíkóta á enn erindi í dag. NORDICPHOTOS/GETTY

Vinsæl í 400 ár

Don Kíkóti er talin mest seld skáldsaga allra tíma. Bókin kom út snemma á 17. öld og er talið að hún hafi selst í 500 milljónum eintaka. Sagan er eftir spænska rithöfundinn Miguel de Cervantes og fjallar um don Kíkóta, mann sem hefur misst vitið eftir óhöflegan lestur á riddarasögum. Sagan sem er skopstæling á riddarasögunum fylgir don Kíkóta og fylgisveini hans, Sansjó Pansa, á ferð um heiminn þar sem hann berst við vindmyllur eins og frægt er. Sagan er talin vera fyrsta nútímalega skáldsagan og hefur hún verið fjölda höfunda innblástur allar götur síðan og haft gífurleg áhrif á evrópska frásagnarlist.

Það er alltaf mikil spenna fyrir jólin um hvaða bækur hljóti tilnefningu.

Verðlaun fyrir íslenskar bækur

Íslensku bókmenntaverðlaunin eru verðlaun sem veitt eru þremur bókum ár hvert. Tilnefningar eru kynntar þann 1. desember ár hvert og verðlaunin síðan veitt síðla í janúar eða í upphafi febrúar. Óháðar tilnefninganefndir, skipaðar þremur dómberum fulltrúum hver, velja þær fimm bækur í hverjum flokki sem helst þykja skara fram úr. Lokaval er í höndum formanna nefndanna þriggja og forsetaskipaðs dómnefndarformanns. Velja þeir eina bók úr hverjum flokki þannig að þrjár bækur hljóta á endanum Íslensku bókmenntaverðlaunin. Forseti Íslands afhendir verðlaunin á Bessastöðum við hátíðlega athöfn.

Verðlaunin voru fyrst veitt árið 1989 í tilefni af hundrad ára afmæli Félags íslenskra bókaútgefanda þannig að í ár fagna þau þrjátíu ára afmæli. Árið 2013 bættist þriðji flokkurinn við, flokkur íslenskra barnabóka. Áður höfðu verðlaunin verið veitt í tveimur flokkum, flokki fagurbókmennta og í flokki fræðiritna og rita almenns efnis.

Félag íslenskra bókaútgefanda hefur tekið við skráningu á framlögðum verkum til Íslensku bókmenntaverðlaunanna þetta árið. Þátttaka er öllum útgefendum opin en skilyrði er að framlagðar bækur séu útgefnar árið 2019. Verðlaunin eru ein milljón fyrir verðlaunaverk hvers flokks.

Taumlaus gleði fyrir unga bókaorma

Það verður ótal margt skemmtilegt í boði fyrir börn á öllum aldri á Bókamessunni í Hörpu.

Þar má nefna perlustund fyrir unga messugesti og spennandi sögustundir fyrir hressa krakka þar sem höfundar nýrra barnabóka lesa fyrir yngstu lesendurna. Þá verður hægt að fylgjast með kökuskreytingum Evu Laufeyjar og hamingjustundir verða haldnar þar sem lífinu og bókmenntunum er fagnað. Rætt verður um ungmennabækur við

Lestur er bestur og það vita ungir lestrarhestar sem fá nóg að gera í Hörpu.

valinkunna höfunda og jóla-föndur verður með börnunum. Teiknismiðja verður í boði og ratleikur með jólasveininum um alla Hörpu. Þá geta allir krakkar mátað búninga og fengið spennandi andlitsmálingu, svo fátt eitt sé upptalið.

Það er um að gera að skoða dagskrána vel á bokmenntaborgin.is og hér í Fréttablaðinu til að finna rétta stund og stað til að njóta Bókamessunnar til fulls með smáfólkinu og unglíngunum sem hafa munu nóg fyrir stafni.

storytel

Við erum á Bókamessunni

Kíktu í kaffi og hlustaðu á viðtöl við þekktu rithöfunda

Laugardagur

- 13:00 Einar Már Guðmundsson
- 13:30 Borghildur Tumadóttir
- 14:00 Sigursteinn Másson
- 14:30 Sandra B. Clausen
- 15:00 Einar Kárason og Kamilla E.
- 15:30 Bergún Íris Sævarsdóttir

Sunnudagur

- Benný Sif Ísleifsdóttir
- Hallgrímur Helgason
- Lilja Sigurðardóttir
- Óttar Sveinsson
- Ragnar Jónasson
- Guðrún Eva Mínervud.

